

UBEZWŁASNOWIENIE

PODSTAWOWE INFORMACJE

Art. 544. [Właściwość sądu]

§ 1. Sprawy o ubezwłasnowolnienie należą do właściwości sądów okręgowych.

§ 2. W sprawach tych właściwy jest sąd miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, a w braku miejsca zamieszkania - sąd miejsca jej pobytu.

- Sprawami o ubezwłasnowolnienie będą:
 - ❖ sprawy o orzeczenie ubezwłasnowolnienia (tylko na wniosek)
 - ❖ Sprawy o uchylenie ubezwłasnowolnienia (na wniosek lub z urzędu)
 - ❖ Sprawy o zmianę ubezwłasnowolnienia (tylko na wniosek)

wraz ze wszystkimi kwestiami wypadkowymi rozstrzyganymi w tych sprawach

PODSTAWOWE INFORMACJE

- Właściwość rzeczowa - sądy okręgowe
- Wyłączna właściwość miejscowa sądu - sąd miejsca zamieszkania osoby, której dotyczy wniosek albo sąd miejsc pobytu takiej osoby - gdy brak jest miejsca zamieszkania. Jeżeli nie można ustalić właściwości miejscowej sądu na podstawie powyższych podstaw, wydaje się, że powinno się wówczas brać pod uwagę art. 508 § 1 zd. 3, tj. że w sytuacji braku wskazanych wyżej podstaw właściwy będzie sąd dla m.st. Warszawy.
- Ważne! Inaczej kształtować się będzie podstawa kodeksowa do wyznaczenia miejsca zamieszkania w przypadku orzeczenia ubezwłasnowolnienia, a w przypadku sprawy o uchylenie lub zmianę ubezwłasnowolnienia, jeżeli mamy do czynienia z osobą ubezwłasnowolnioną całkowicie.

PODSTAWOWE INFORMACJE

- W przypadku spraw o orzeczenie ubezwłasnowolnienia – art. 25 KC dla osoby pełnoletniej, art. 26 i 28 KC dla osoby niepełnoletniej
- W przypadku zmiany ubezwłasnowolnienia całkowitego lub uchylenia tegoż zastosowanie znajdzie art. 27 KC
- Rozprawa w przypadku tych postępowań jest obligatoryjna – art. 555 KPC
- W sprawach o ubezwłasnowolnienie, o uchylenie oraz zmianę ubezwłasnowolnienia sąd może ustanowić dla osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie lub dla osoby ubezwłasnowolnionej, adwokata lub radcę prawnego z urzędu, nawet bez jej wniosku, jeżeli osoba ta ze względu na stan zdrowia psychicznego nie jest zdolna do złożenia wniosku, a sąd uzna udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie za potrzebny

PODSTAWOWE INFORMACJE

SĄD OKRĘGOWY

SĄD MIEJSCA
ZAMIESZKANIA/EW.
POBYTU OSOBY, KTÓREJ
DOTYCZY WNIOSEK

OBLIGATORYJNA
ROZPRAWA

SPRAWY O ORZECZENIE
UBEZWŁASNOWIENIA
TYLKO NA WNIOSEK

PODMIOTY UPRAWNIONE DO ZAINICJOWANIA POSTĘPOWANIA

Art. 545. [Wniosek]

§ 1. Wniosek o ubezwłasnowolnienie może zgłosić:

- 1) małżonek osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie;
- 2) jej krewni w linii prostej oraz rodzeństwo;
- 3) jej przedstawiciel ustawowy.

§ 2. Krewni osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, nie mogą zgłaszać tego wniosku, jeżeli osoba ta ma przedstawiciela ustawowego.

§ 3. Wniosek o ubezwłasnowolnienie częściowe można zgłosić już na rok przed dojściem do pełnoletności osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.

§ 4. Kto zgłosił wniosek o ubezwłasnowolnienie w złej wierze lub lekkomyślnie, podlega karze grzywny.

PODMIOTY UPRAWNIONE DO ZAINICJOWANIA POSTĘPOWANIA

Katalog osób uprawnionych:

- ❖ Małżonek – zawsze,
- ❖ Krewni w linii prostej lub rodzeństwo- tylko wtedy, gdy osoba nie ma przedstawiciela ustawowego,
- ❖ Przedstawiciel ustawy: rodzice sprawujący władzę rodzicielską nad dziećmi (art. 98 k.r.o.), opiekun ustanowiony przez sąd dla osoby małoletniej lub też całkowicie ubezwłasnowolnionej (art. 13 § 2 k.c.), kurator częściowo ubezwłasnowolnionego, któremu sąd opiekuńczy przyznał prawo reprezentowania jego osoby i majątku (art. 181 § 1 k.r.o.), kuratorzy ustanowieni w innych wypadkach wskazanych w ustawie (art. 178 k.r.o.)
- ❖ Prokurator, RPO, RPD - postuluje się przy tym, ażeby inicjatywa tych podmiotów była ograniczona do takich sytuacji, gdzie:
- ❖ 1) nie budzi wątpliwości, że w danym stanie faktycznym istnieje konieczność ubezwłasnowolnienia takiej osoby,
- ❖ 2) nie ma podmiotów uprawnionych do złożenia takiego wniosku lub, co prawda, są, ale ze względu na swoją nieporadność nie są w stanie samodzielnie zgłosić takiego wniosku
- ❖ Osoba, która miałaby zostać ubezwłasnowolniona (sporne!)

PODMIOTY UPRAWNIONE DO ZAINICJOWANIA POSTĘPOWANIA

Wniosek o wszczęcie postępowania o ubezwłasnowolnienie może zgłosić także osoba, która ma być ubezwłasnowolniona.

- Postanowienie SN z dnia 20 października 1965 r. , sygn. II CR 273/65

Małoletni występując z wnioskiem o ubezwłasnowolnienie rodzica musi działać za pośrednictwem kuratora ustanowionego przez sąd opiekuńczy. Reprezentowanie małoletniego wnioskodawcy przez jednego z rodziców w sprawie o ubezwłasnowolnienie drugiego rodzica nie znajduje uzasadnienia w przepisach prawa i w zasadach współżycia społecznego.

- Postanowienie SN z dnia 15 września 1972 r. , sygn. II CR 333/72

WNIOSEK

MAŁŻONEK
OSOBY, KTÓREJ
DOTYCZY
WNIOSEK

PRZEDSTAWICIEL
USTAWOWY

KREWNI W LINII
PROSTEJ,
RODZEŃSTWO

PROKURATOR,
RPO, RPD

OSOBA, KTÓREJ
DOTYCZY
WNIOSEK
(sporne)

UCZESTNICY

Art. 546. [Uczestnicy]

§ 1. Uczestnikami postępowania o ubezwłasnowolnienie są z mocy samego prawa prócz wnioskodawcy:

- 1) osoba, której dotyczy wniosek;
- 2) jej przedstawiciel ustawowy;
- 3) małżonek osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.

§ 2. Postępowanie toczy się z udziałem prokuratora.

§ 3. Organizacje pozarządowe, do których zadań statutowych należy ochrona praw osób niepełnosprawnych, udzielanie pomocy takim osobom lub ochrona praw człowieka, mogą wstąpić do postępowania w każdym jego stadium.

Niezależnie od osoby Wnioskodawcy obligatoryjnymi uczestnikami z mocy samego prawa są:

- ❖ osoba, której dotyczy wniosek,
 - ❖ Jej przedstawiciel ustawowy,
 - ❖ Małżonek,
 - ❖ Prokurator
- Art. 546 KPC nie powoduje braku zastosowania art. 510 KPC w sprawach o ubezwłasnowolnienie. Sednem tej regulacji, tj. art. 546 jest to, że wymienione w tym katalogu osoby są uczestnikami postępowania o ubezwłasnowolnienie, niezależnie od faktycznego brania udziału w tym postępowaniu. Jest to zasadnicza różnica w porównaniu z 510 KPC, ponieważ zgodnie z tym przepisem zainteresowany stanie się uczestnikiem, jeżeli weźmie udział w tym postępowaniu.
 - Zainteresowanym w sprawie o ubezwłasnowolnienie może być np. osoba żyjąca w konkubinacie z osobą, której dotyczy wniosek.
 - Istnieje możliwość wstąpienia do postępowania NGO.

OBLIGATORYJNE WYŚŁUCHANIE OSOBY, KTÓREJ DOTYCZY WNIOSEK

Art. 547. [Wysłuchanie osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie]

§ 1. Osobę, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, należy wysłuchiwać niezwłocznie po wszczęciu postępowania; wysłuchanie powinno odbyć się w obecności biegłego psychologa oraz - w zależności od stanu zdrowia osoby, która ma być wysłuchana - biegłego lekarza psychiatry lub neurologa.

§ 2. W celu wysłuchania osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, sąd może zarządzić przymusowe sprowadzenie tej osoby na rozprawę albo wysłuchiwać ją przez sędziego wyznaczonego. Na postanowienie sądu o przymusowym sprowadzeniu osoby na rozprawę przysługuje zażalenie.

§ 3. Niemożność porozumienia się z osobą, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, stwierdza się w protokole po wysłuchaniu biegłego lekarza i psychologa uczestniczących w posiedzeniu.

§ 4. Przepisów o posiedzeniu zdalnym nie stosuje się do osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, o ile ma być wysłuchana, ani do udziału biegłych w tej czynności.

OBLIGATORYJNE WYŚŁUCHANIE OSOBY, KTÓREJ DOTYCZY WNIOSEK

Celem tej regulacji jest zorientowanie się sądu oraz biegłego co do stanu zdrowia takiej osoby oraz jej możliwości w zakresie samodzielnego działania przed sądem

Od wysłuchania takiej osoby nie można odstąpić - jest to bowiem wysłuchanie obligatoryjne

Wysłuchanie powinno nastąpić przed sądem rozpoznającym sprawę lub przed sędzią wyznaczonym - w przypadku celowości takiego rozwiązania (duża uciążliwość itd.)

Wybór pomiędzy odpowiednim biegłym związany jest ze stanem zdrowia osoby, której dotyczy wnioski. Stan ten powinien wynikać ze świadectwa dołączonego do wniosku. Jeżeli u takiej osoby występować będą zaburzenia psychiczne (np. choroba psychiczna lub upośledzenie umysłowe), właściwy będzie lekarz psychiatra; jeżeli zaś chodzi o uraz czaszkowo-mózgowy - powinien być to lekarz neurolog

DORADCA TYMCZASOWY

Art. 548. [Doradca tymczasowy]

§ 1. Jeżeli wniosek o ubezwłasnowolnienie dotyczy osoby pełnoletniej, sąd może na wniosek uczestnika postępowania lub z urzędu, przy wszczęciu lub w toku postępowania, ustanowić dla niej doradcę tymczasowego, gdy uzna to za konieczne dla ochrony jej osoby lub mienia.

§ 2. Przed ustanowieniem doradcy tymczasowego należy wysłuchać osobę, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.

§ 3. Doradcą tymczasowym należy ustanowić przede wszystkim małżonka, krewnego lub inną osobę bliską, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie wzgląd na dobro osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.

§ 4. Sąd może zwrócić się do organizacji pozarządowej wymienionej w art. 546 § 3 o wskazanie osoby, która mogłaby być ustanowiona doradcą tymczasowym.

§ 5. Postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego staje się skuteczne z chwilą doręczenia go osobie, której dotyczy wniosek. W wypadkach określonych w art. 556 postanowienie staje się skuteczne z chwilą wydania.

DORADCA TYMCZASOWY

Cel ustanowienia doradcy: ochrona osoby, której postępowanie dotyczy lub jej mienia (nie ma konieczności jednoczesności występowania wskazanych przesłanek - tj. ochrona mienia i ochrona osoby, której dotyczy wniosek; wystarczy, że sąd uzna, iż aktualizuje się którakolwiek z tych przesłanek)

Ustanowienie doradcy tymczasowego może nastąpić na wniosek lub z urzędu

Ograniczenie instytucji doradcy: tylko dla osób pełnoletnich

Etap: sąd może ustanowić takiego doradcę zarówno przy samym wszczęciu postępowania (na wstępnym etapie postępowania), jak i na dalszym etapie - w toku postępowania (też w ramach II instancji)

DORADCA TYMCZASOWY

Kto może być doradcą:

- małżonek,
- krewny
- inna osoba bliska (przyjaciół, partner życiowy itd. – chodzi tu o pozytywne więzi emocjonalne), o ile wybór takiej osoby nie będzie stał na przeszkodzie ze względu na dobro osoby, której dotyczy wnioski,
- osoba zarekomendowana przez NGO

Forma: ustanowienie w drodze postanowienia. W ramach postanowienia sąd powinien wskazać zakres kompetencji takiego doradcy - mianowicie czy chodzi tylko o reprezentację takiej osoby czy o zarząd jej majątkiem czy też o obydwa te zakresy jednocześnie

Doradca tymczasowy ustanowiony dla osoby, względem której toczy się postępowanie o jej ubezwłasnowolnienie (art. 548 § 1 k.p.c.), może być - gdy sąd, przed którym toczy się postępowanie o ubezwłasnowolnienie, tak postanowi (art. 181 § 1 k.r.o. i art. 549 § 2 k.p.c.) - powołany do jej reprezentowania i do zarządu jej majątkiem. Wówczas jako przedstawiciel tej osoby może on na podstawie art. 901 § 1 k.c. odwołać darowiznę dokonaną przez osobę, dla której został ustanowiony.

Postanowienie SN z dnia 21 czerwca 1968 r., sygn. I CZ 77/68

Skuteczność postanowienia o ustanowieniu doradcy - wyjątek od zasady przyjętej w art. 521 KPC, zgodnie z którym postanowienie staje się skuteczne po uprawomocnieniu się. Tutaj postanowienie staje się skuteczne z chwilą doręczenia go osobie, dla której doradca został ustanowiony.

DORADCA TYMCZASOWY

TYLKO DLA OSOBY
PEŁNOLETNIEJ

USTANOWIENIE DORADCY
SKUTECZNE Z CHWILĄ
DORĘCZENIA
POSTANOWIENIA OSOBIE,
KTÓREJ DOTYCZY WNIOSEK

USTANOWIENIE DORADCY
SKUTKUJE
OGRANICZENIEM
ZDOLNOŚCI DO CZYNNOŚCI
PRAWNYCH OSOBY, KTÓREJ
DOTYCZY WNIOSEK

USTANOWIENIE DORADCY
MOŻLIWE NA WNIOSEK I Z
URZĘDU

CEL USTANOWIENIA
DORADCY: ochrona osoby,
której postępowanie dotyczy
lub jej mienia

USTANOWIENIE DORADCY
MOŻLIWE PRZY WSZCZĘCIU
JAK I W TRAKCIE
POSTĘPOWANIA

DORADCA TYMCZASOWY

Art. 549. [Skutek ustanowienia doradcy tymczasowego]

§ 1. Osoba, dla której ustanowiono doradcę tymczasowego, ma ograniczoną zdolność do czynności prawnych na równi z osobą ubezwłasnowolnioną częściowo.

§ 2. Do doradcy tymczasowego stosuje się przepisy o kuratorze osoby częściowo ubezwłasnowolnionej.

Art. 550. [Utrata mocy postanowienia o ustanowieniu doradcy tymczasowego]

§ 1. Postanowienie o ustanowieniu doradcy tymczasowego traci moc z chwilą, gdy:

1) wniosek o ubezwłasnowolnienie został prawomocnie oddalony lub odrzucony albo postępowanie umorzono;

2) na skutek orzeczenia o ubezwłasnowolnieniu ustanowiony został opiekun lub kurator.

§ 2. Sąd odwołuje doradcę tymczasowego, jeżeli ustała potrzeba dalszej ochrony osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, lub jej mienia.

Art. 551. [Zawiadomienie sądu opiekuńczego]

§ 1. O ustanowieniu lub odwołaniu doradcy tymczasowego należy z urzędu zawiadomić sąd opiekuńczy.

§ 2. Na postanowienie w przedmiocie ustanowienia lub odwołania doradcy tymczasowego przysługuje zażalenie.

DORADCA TYMCZASOWY

Ustanowienie doradcy skutkuje ograniczeniem zdolności do czynności prawnych osoby, której dotyczy postępowanie! Zachowuje ona jednak zdolność procesową w niniejszej sprawie. Sąd, który ustanowił doradcę ma obowiązek z urzędu zawiadomić o tym fakcie sąd opiekuńczy.

Doradca tymczasowy pełni swoją funkcję do czasu odwołania go przez sąd lub do momentu, w którym postanowienie o jego ustanowieniu straci moc.

WNIOSEK O UBEZWŁASNOWIENIE

Art. 511. [Treść wniosku]

§ 1. Wniosek o wszczęcie postępowania powinien czynić zadość przepisom o pozwie, z tą zmianą, że zamiast pozwanego należy wymienić zainteresowanych w sprawie.

§ 2. Do wniosków prokuratora o wszczęcie postępowania nie stosuje się przepisów art. 55 i 56.

TREŚĆ WNIOSKU

Treść wniosku:

- 1) wskazanie sądu, do którego kierujemy wniosek;
- 2) dane wnioskodawcy + wskazanie, że wnioskodawca należy do katalogu osób uprawnionych;
- 3) dane osoby, której wniosek dotyczy, ze danych umożliwiających jej indywidualizację;
- 4) wskazanie zainteresowanych;
- 5) sprecyzowane żądanie:
 - ❖ o ubezwłasnowolnienie całkowite,
 - ❖ o ubezwłasnowolnienie częściowe.
- 6) uzasadnienie:
 - ❖ W przypadku ubezwłasnowolnienia całkowitego: osoba, której wniosek dotyczy nie jest w stanie kierować swoim postępowaniem ze względu na występującą chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy lub inne zaburzenie psychiczne, przy czym okoliczności te (tj. chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy lub inne zaburzenie psychiczne) należy uprawdopodobnić
 - ❖ W przypadku ubezwłasnowolnienia częściowego: osoba, której wniosek dotyczy potrzebuje pomocy w prowadzeniu swoich spraw z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, przy czym okoliczności te (tj. chorobę psychiczną, niedorozwój umysłowy lub inne zaburzenie psychiczne) należy uprawdopodobnić.

ŚWIADECTWA LEKARSKIE

- Sąd ma obowiązek zażądać od wnioskodawcy przedstawienia odpowiedniego świadectwa lekarskiego. Obowiązek ten aktualizuje się na początkowym etapie, jeszcze przed doręczeniem wniosku osobie, której ten wniosek dotyczy, czyli przed wszczęciem postępowania w sprawie
- Omawiane świadectwo lekarskie uzależnione jest od podstawy ubezwłasnowolnienia:
 - ❖ Choroba psychiczna lub niedorozwój umysłowy- świadectwo lekarskie wystawione przez lekarza psychiatrę
 - ❖ Niepełnosprawność umysłowa- świadectwo lekarskie wystawione przez lekarza psychologa
 - ❖ Pijaństwo - zaświadczenie poradni przeciwalkoholowej (za J. Gudowskim: chodzi o zaświadczenie lekarza zajmującego się – w ramach powołanych do tego instytucji – leczeniem odwykowym osób uzależnionych od alkoholu)
 - ❖ Narkomania - zaświadczenie z poradni leczenia uzależnień (za J. Gudowskim: zaświadczenie lekarza zajmującego się – w ramach powołanych do tego instytucji – leczeniem odwykowym osób uzależnionych od narkotyków. Za właściwy do wystawienia takiego zaświadczenia należy uznać podmiot leczniczy lub lekarza wykonującego indywidualną specjalistyczną praktykę lekarską)
- Wszystkie wymienione powyżej świadectwa/ zaświadczenia powinny zostać sporządzone po uprzednim osobistym zbadaniu osoby, której dotyczyć ma dokument. Muszą być to także świadectwa/ zaświadczenia aktualne. Przedłożenie świadectw wystawionych przez inne osoby, aniżeli wskazane w art. 552 KPC powinno zostać zaszeregowane jako niezłożenie wymaganego świadectwa- wówczas też sąd powinien taki wniosek odrzucić

BIEGŁY

Art. 553. [Badanie przez biegłych; treść opinii biegłego]

§ 1. Osoba, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, musi być zbadana przez biegłego lekarza psychiatrę lub neurologa, a także psychologa.

§ 2. Opinia biegłego oprócz oceny stanu zdrowia psychicznego lub zaburzeń psychicznych albo rozwoju umysłowego osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, powinna zawierać umotywowaną ocenę zakresu jej zdolności do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem i prowadzenia swoich spraw, uwzględniającą postępowanie i zachowanie się tej osoby.

Art. 554. [Obserwacja w zakładzie leczniczym]

§ 1. Sąd może, jeżeli na podstawie opinii dwóch biegłych lekarzy uzna to za niezbędne, zarządzić oddanie osoby, której dotyczy wnioski o ubezwłasnowolnienie, pod obserwację w zakładzie leczniczym na czas nie dłuższy niż sześć tygodni. W wyjątkowych wypadkach sąd może termin ten przedłużyć do trzech miesięcy.

§ 2. Przed wydaniem postanowienia sąd wysłucha uczestników postępowania.

§ 3. Na postanowienie zarządzające oddanie do zakładu przysługuje zażalenie.

BIEGŁY

Istnieje obligatoryjny wymóg przeprowadzenia badania osoby, której dotyczy wniosek przez zespół biegłych. W zależności od stanu zdrowia osoby będzie to zespół lekarza psychiatry i psychologa lub lekarza neurologa i psychologa.

W świetle art. 553 k.p.c. stanowiącego, że osoba, która ma być ubezwłasnowolniona, musi być zbadana przez jednego lub więcej biegłych psychiatrów obowiązek zbadania przez psychiatrów istnieje tylko wówczas, gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do stanu psychicznego uczestnika postępowania.

Postanowienie SN z dnia 23 października 1973 r., sygn. II CR 548/73

Znaczy to tyle, że jeżeli sąd uzna, iż inne okoliczności pozwalają na ocenę, że wniosek o ubezwłasnowolnienie jest bezzasadny nie ma obowiązku przeprowadzać dowodu z opinii biegłego.

Elementy opinii biegłych:

- Ocena stanu zdrowia psychicznego lub zaburzeń psychicznych albo rozwoju umysłowego osoby badanej,
- Umotywowana ocena zakresu zdolności osoby badanej do samodzielnego kierowania swoim postępowaniem i prowadzenia swoich spraw

Obserwacja w zakładzie leczniczym na czas do 6 tygodni (max. Do 3 miesięcy) jest możliwa, o ile sąd uzna tego typu rozwiązanie za niezbędne i konieczność takiej obserwacji wynikać będzie z opinii co najmniej dwóch biegłych

CEL POSTĘPOWANIA DOWODOWEGO

Art. 554¹. [Cel postępowania dowodowego] § 1. Postępowanie dowodowe powinno ustalić przede wszystkim stan zdrowia, sytuację osobistą, zawodową i majątkową osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, rodzaj spraw wymagających prowadzenia przez tę osobę oraz sposób zaspokajania jej potrzeb życiowych.

§ 2. Sąd może zobowiązać osoby pozostające we wspólnocie domowej z osobą, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, do złożenia wykazu majątku należącego do tej osoby oraz do złożenia przyrzeczenia. Przepisy art. 913, 915-917 stosuje się odpowiednio.

- ✘ Powyższa regulacja wskazuje, że sąd w przypadku tego typu spraw nie powinien jedynie badać przesłanki stanu zdrowia takiej osoby, a pod osąd poddać także inne sfery życia, takie jak: sfera rodzinno- osobista, sfera zawodowa itd.)

CEL POSTĘPOWANIA DOWODOWEGO

- Okoliczności istotne:

- ❖ Stan zdrowia osoby, której dotyczy wniosek,
- ❖ Sytuacja osobista osoby, której dotyczy wniosek,
- ❖ Sytuacja zawodowa osoby, której dotyczy wniosek,
- ❖ Sytuacja majątkowa osoby, której dotyczy wniosek (możliwość posłużenia się wykazem majątku osoby, której dotyczy wniosek, gdzie wykaz ten został sporządzony przez pozostałych domowników zamieszkujących wspólnie z osobą, której dotyczy wniosek)

ORZECZENIA

Art. 557. [Treść postanowienia o ubezwłasnowolnieniu]
W postanowieniu o ubezwłasnowolnieniu sąd orzeka, czy ubezwłasnowolnienie jest całkowite, czy też częściowe i z jakiego powodu zostaje orzeczone.

(...) między ubezwłasnowolnieniem całkowitym a częściowym, a zwłaszcza między żądaniem orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego a żądaniem orzeczenia ubezwłasnowolnienia częściowego - także jako żądaniami (roszczeniami) procesowym - nie zachodzi stosunek, który pozwala na sformułowanie wynikającego ze skargi kasacyjnej twierdzenia, iż orzeczenie ubezwłasnowolnienia całkowitego jest „czymś więcej” niż ubezwłasnowolnienia częściowego, a zatem że jeżeli wniosek dotyczy ubezwłasnowolnienia całkowitego, to sąd - mimo braku stosownego wniosku - może orzec ubezwłasnowolnienie częściowe, a w pozostałym zakresie wniosek oddalić.

Postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2012 r., sygn. III CSK 169/11

ORZECZENIA

- Powinno się wobec tego przyjąć, że sąd będzie związany żądaniem wniosku i podstawą żądania (odmiennie: Meritum, s. 876)
- Postanowienie o ubezwłasnowolnieniu musi zawierać następujące elementy:
 - ❖ Rodzaj ubezwłasnowolnienia - całkowite, częściowe
 - ❖ Powód ubezwłasnowolnienia
- Prawomocny odpis postanowienia o ubezwłasnowolnieniu przesyłany jest z urzędu sądowi opiekuńczemu

ORZECZENIA

Art. 559. [Uchylenie i zmiana ubezwłasnowolnienia]

§ 1. Sąd uchyli ubezwłasnowolnienie, gdy ustaną przyczyny, dla których je orzeczono; uchylenie może nastąpić także z urzędu.

§ 2. Sąd może w razie poprawy stanu psychicznego ubezwłasnowolnionego zmienić ubezwłasnowolnienie całkowite na częściowe, a w razie pogorszenia się tego stanu - zmienić ubezwłasnowolnienie częściowe na całkowite.

§ 3. Z wnioskiem o uchylenie albo zmianę ubezwłasnowolnienia może wystąpić także ubezwłasnowolniony.

- Uchylenie postanowienia o ubezwłasnowolnieniu: na wniosek lub z urzędu wtedy, gdy ustaną przyczyny, na podstawie których orzeczono ubezwłasnowolnienie
- Zmiana ubezwłasnowolnienia:
 - ❖ Z całkowitego na częściowe - przy poprawie stanu psychicznego
 - ❖ Z częściowego na całkowite - przy pogorszeniu się stanu psychicznego

ZASKARŻANIE

Art. 560. [Zaskarżenie postanowień; środki odwoławcze]

§ 1. Do zaskarżania postanowień uprawniony jest sam ubezwłasnowolniony nawet wówczas, gdy ustanowiony został doradca tymczasowy albo kurator.

§ 2. Do środków odwoławczych wnoszonych przez osobę, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, nie stosuje się art. 368. Środka odwoławczego wniesionego przez osobę, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie, nie odrzuca się z powodu nieusunięcia braków formalnych.

§ 3. Sąd drugiej instancji rozpoznaje sprawę w składzie jednego sędziego.

- ❖ Od postanowienia co do istoty sprawy - apelacja
 - ❖ Od innych postanowień - zażalenie
-
- Sam ubezwłasnowolniony ma legitymację do wniesienia środków zaskarżenia, nawet wtedy, gdy ustanowiony został kurator lub doradca tymczasowy.
 - **Uwaga:** środek odwoławczy nie zostanie odrzucony mimo nieusunięcia braków, jeżeli środek ten został wniesiony przez osobę, której dotyczył wniosek.